

Az olvasóhoz

A cikkgyűjtemény tanulmányai azt vizsgálják, hogy a gyorsan változó világ kihívásaira milyen újszerű válaszokat adnak a fiatalok. A kötet a teljesség igénye nélkül olyan jelenségekre fókuszál, amelyek jellemzőek a fiatalokra vagy azok egy-egy csoportjára. A cikkek sokféle témát dolgoznak fel, de közös bennük, hogy a fiatalok társas környezetét, társadalmi beilleszkedését és fülke keresését hangsúlyozzák akkor, amikor az egyes viselkedésmódokat, vélekedéseket, attitűdöket, célokat vagy érzéseket mutatják be. A 21. század elejét szokás az információk és az Internet korszakának nevezni, amelyben a fiatalok újfajta eszközökkel és csatornákon keresztül kommunikálnak egymással és az idősebb generációkkal. A kommunikációs eszközök forradalma nemcsak új lehetőségeket hozott a kapcsolatteremtésre és tájékozódásra, hanem az eddigiektől eltérő és szokatlan társadalmi közeget is teremtett, ami igen gyorsan a tudományos érdeklődés középpontjába került. A médiával és az Internettel kapcsolatos pszichológiai vizsgálódások egyik fontos kérdése az, hogy az új kapcsolatteremtési lehetőségek és formák mennyire változtatják meg a használók társas viselkedését és gondolkodását. Vajon az új, többnyire írásra és vizualitásra támaszkodó kommunikációs formák mennyire alakítják át az emberi közvetlen kapcsolatokat, például a baráti vagy a családi kapcsolatokat? A széles körben elterjedő és szinte mindenkit elérő információk, reklámok, filmek, videók mennyire tudják befolyásolni az emberek szokásait, fontosabb értékeit, törekvéseit? Hogyan használhatjuk az új kommunikációs eszközöket a társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására, vagy éppen a szakszerű segítségadásra, tanácsadásra?

A serdülő és fiatal felnőtt korosztály feladata egy olyan fejlődési fülke kialakítása, ami egyszerre nyitott a folyamatosan változó és bőséges információkat nyújtó külvilágra, és ugyanakkor megfelelő biztonságot nyújt a pályaválasztásra, partnerkapcsolatok kialakítására a személyes és társas identitás elérése során. Olyan ellentétes folyamatok jellemzik e sokszor krízisszerű korszakot, mint konformitás és egyéniség kialakítás, alkalmazkodás és érvényesülés, intellektuális fejlődés és érzelmi gazdagodás, a külvilág észlelése és önismeret, stabilitás és változás, leválás és elköteleződés.

A kötet első négy tanulmánya a fiatalok korosztályának olyan nézeteit és viselkedését mutatja be, amelyek a társadalmi beillesz-

kedés és az identitáskeresés egy-egy oldalát tükrözik. A társadalmi sikerességről, annak etikai oldaláról, a sikeres emberek jellemzéséről és az iskola szerepéről szól Szabó Éva tanulmánya, amelyből kirajzolódik, hogy a siker felfogása nagyon sokszínű a fiatalok körében, és ugyanakkor erősen beágyazott a társadalom uralkodó értékei közé. A következő tanulmány – Fallah Nóra cikke – a sokszor talán deviánsnak tűnő tetováláshalmozás gyakorlatát vizsgálja meg a motiváció és a személyiségvonások tükrében. Az adatok azt mutatják, hogy a férfiak és nők tetováláshalmozása hasonló személyiségvonásokra vezethető vissza, és nagy szerepet játszik a bőr tartós festésében az egyéniség keresése, az önkifejezés vágya és az érzelmek kifejezése a posztmodern társadalomban. Horvát M. Tünde „Költözés és honvágy diákkorban” c. tanulmányából nemcsak azt ismerjük meg, hogy milyen gyászfolyamatot indít be a lakóhely változtatás a diákmigráció kapcsán, hanem azt is, hogy milyen elaborációs lehetőségek segítik a fiatalokat a hiány feldolgozásában. A kulturális sokk, az újdonság okozta félelem és agresszió leküzdésében nagy segítséget jelenthet a fiatalok számára a honvágy, a nosztalgia kreatív erőként való felhasználása. A Kőrössi Judit, Kékesi Márk és Csabai Márta szerzőktől származó negyedik tanulmány a középiskolások és egyetemisták migrációs elképzeléseiről szól, valamint arról, hogy milyen mértékben tartják magukat és a magyarokat boldognak. A fiatalok migrációs tervei olyan értékekkel kapcsolódnak össze, mint anyagi biztonság, önmegvalósítás, boldogság, és jellegzetes különbséget láthatunk a boldogság és a migráció felfogásában a fiatal férfiak és nők között.

A második rész cikkei az Internet világgal állnak kapcsolatban. Szabó Orsolya tanulmánya gazdagon illusztrált módon ábrázolja a média és a testkép kapcsolatát. A vizuális tömegmédia sugallta szépségideál beépül a fiatal lányok nézeteibe, illetve a testről alkotott attitűdjeibe, és a férfiaknak tulajdonított ideális női test képe is a reklámok és filmek világából ismert karcsúságideál felé tolódik el. Tregova Anita vizsgálata többek között azt mutatta ki, hogy a férfiak és nők eltérő módon használják az Internetet. A férfiak inkább filmek nézésére és játékokra használják a világhálót, a nők viszont a társas kapcsolataikat ápolják a kibertérben, vagyis a klasszikus nemi szerepek főbb sajátosságai megfigyelhetők az Internet használatában is. Sebő Tamás arra volt kíváncsi, hogy mennyire igazolható az a szakirodalmi adat, miszerint a férfiak szívesebben veszik igénybe az online környezet biztosította tanácskérést. Az empirikusan igazolható jelen-

séget az internetes kommunikáció sajátosságaival magyarázhatjuk, avval, hogy az anonimitás, a dizinhibíció és az aszinkronicitás lehetővé teszi a férfiak számára is, hogy az önfeltárás és segítségkérés inkább női szerephez köthető megnyilvánulásait fel tudják vállalni.

A kötet zárófejezeteként szereplő cikk egy összefoglaló tanulmány az online tanácsadás sajátosságairól, előnyeiről és alkalmazhatóságáról. Szenes Márta és Sebő Tamás szerzőpáros tanulmányából megismerhetjük az online tanácsadás eltérő jegyeit a személyes konzultációval szemben. A cikk megismerteti az olvasóval a Szegedi Tudományegyetemen működő online tanácsadás szervezetét, működésmódját, és a majdnem két éves időtartamot felölelő tanácsadási tapasztalatokat is.

Szeged, 2012. június 7.

A szerkesztők